

Lukijalle

Yhteinen kulttuuriperintömme on saanut kirjasarjan III-osassa taustakseen akateemisen tutkimuksen viimeisintä tietoutta. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kansanrunousarkiston arkistonjohtaja, professori **Lauri Harvilahti** ja erikoistutkija, filosofian tohtori **Senni Timonen** antavat kirjoituksillaan omiin tutkimuksiinsa perustuvaa aineistoa käyttöömme.

Kiitän heitä sekä Kalevalaseuran puheenjohtajaa, professori **Pekka Laaksosta** myös siitä, että he ovat olleet **Metsäpirtin Vaskelan Kalevalaisten runonlaulajien ja tietäjien muistomerkkihankkeen** vankkoja tukijoita.

Liitän tähän yhteyteen myös eräitä täsmennettyjä Waski-sukumme menneisyyteen liittyviä tietoja:

- Vanhin tunnettu sukuamme koskeva kirjallinen aineisto on peräisin J.V. Ronimuksen suomentamasta **Novgorodin Vatjalaisen viidenneksen Henki ja Verokirjan "vanhasta kirjoituksesta"**, joka on ajalta "ennen vuotta" 1480. Suuriruhtinas osti Suvannon taipaleen Valamon luostarilta ja antoi sen Korelan kaupunkilaisille maksamaan veroja ja kaikkia rasituksia. Taipaleella on ollut *"kauppiasten ja kalanpyytäjien taloja vanhan henkikirjoituksen mukaan kolmekymmentä ja seitsemän, ja kansaa niissä seitsemänkymmentä ja seitsemän henkeä"*.
- Kauppamiehenä mainitaan **Onofreik Vaskov** sekä kalastajina **Senka** ja **Ileika Vaskovit, Filka Vaskov, Selivanko Vaskov** ja **Jeremenka Vasjkov**. Nimet on alueen suomalaisasutuksen vanhasta sukunimijärjestelmästä ilmeisen tietämätön venäläinen kirjuri kirjoittanut "sen ja sen poikaa" tarkoittavalla ov-päätteellä. Kauppiaina on mainittu myös **Vasko Kostov** ja **Vasko Stepanov**. Nämäkin saattavat olla Waski-sukua. Kirjoitusmuodot Waski, Waskij ja Waskin ovat ruotsalaisvallan ajalta.

Vuodelta 1500 olevan uuden henkkirjoituksen mukaan *"kauppiasten ja kalanpyytäjien taloja on viisikymmentä ja viisi, ja ihmisiä niissä kuusikymmentä ja seitsemän"*. Autiona oli neljä taloa.

Waski-suku ja Metsäpirtin Vaskela III -kirja täydentää Vaskela trilogian aiempia osia. Saatavissa ja käytettävissä ollut perimätieto ja vaskelaisen "vanha" kuva-aineisto on kirjattu ja tallennettu sen myötä mahdollisimman laajalti jälkipolvimmme yhteiseksi henkiseksi pääomaksi.

Perinteisellä puhekielellämme kirjoitetut tekstiosuudet eivät liene enää puhdasta Vaskelan murretta. Vaikka esimerkiksi isäni Nikolai (Mikko) Koskinen säilytti läpi elämänsä kaikissa tilanteissa vanhan vaskeloisen murteemme, ei se ole voinut kestää täysin muuttumattomana vuosikymmenien saatossa uusilla elinalueilla.

Samat sanat ja sanonnat ääntyivät eri tilanteissa hieman eri tavalla. Ääninauhat paljastavat, että innostuneessa sanatulvassa ää oli iä, ee oli ie, aa oli ua tai oa ja oo oli uo. Ko ja ku vuorottelevat ilman selvää logiikkaa. O ja u ovat äänteinä hyvin liki toisiaan. Kahlaamista tarkoittava verbi kuulosti väliin sanalta kualo, väliin sanalta koalo (kahlas). Murteen puhtaudella ei haastatteluissa olekaan itseisarvoa. Värikkäiden vivahteiden luojana murre on kuitenkin kullanarvoinen persoonallisuuden ilmentäjä jutusteluissa.

Waski-suku ja Metsäpirtin Vaskela III on noin kolmenkymmenen vaskeloisen ja vaskeläjuurisen henkilön yhteistyön tulos. Talkoisiin osallistuneiden nimet löytyvät sisällysluettelosta, kirjoitusten johdannoista ja kuvateksteistä. Jokainen heistä on lahjoittanut aineistonsa julkaisu-oikeuden Vaskelan Sukuseura ry:n Muistomerkkirahastolle.

Helsingissä helmikuussa 2005
Mauno Vaski, entinen Koskinen